

ΕΤΟΣ 51ον

23 Νοεμβρίου 2003

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 47 (2634)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΚΑΛΑ ΕΡΓΑ

«Αυτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς»

Οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε δημιουργημένοι γιὰ νὰ κινούμαστε διαρκῶς. Ὁ χρόνος μέσα στὸν ὁποῖο ζοῦμε, γεμίζει μὲ νόημα ὅταν δέ μᾶς σέρνει ἀδρανεῖς καὶ ἄβουλους σ' ἓνα ἄδηλον μέλλον, ἀλλὰ ὅταν μέσα σ' αὐτὸν οἰκοδομοῦμε τὸ μέλλον μας συνεργώντας στή χάρι τοῦ Θεοῦ. Ὅπως χαρακτηριστικά λέει ὁ ἀπ. Παῦλος ὁ Θεὸς μᾶς ἔκτισε «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς». Ὅχι ἀπλῶς «ἐπὶ ἔργοις» χωρὶς κανένα χαρακτηρισμὸ τῆς ποιότητάς τους, ἀλλὰ «ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς». Μέσα σ' αὐτές τίς μικρές προτάσεις βρίσκεται ὁ τρόπος ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Δείχνουν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργὸς ὄλων τῶν ὑπαρκτῶν καί, τὸ ἐκπληκτικότερο, ὅτι εἶναι δημιουργὸς καὶ τῆς αὐτοπροαίρετης κίνησης τῶν ἀνθρώπων μέσα στὴν ἱστορία τους. Σέ μιά ἐλεύθερη ἀπόδοση ὁ ἀπ. Παῦλος στὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα μᾶς λέει ὅτι «ὡς ἄνθρωποι, ἀλλὰ πρὸ παντός ὡς χριστιανοὶ ποὺ ἀναγεννηθήκαμε μὲ τὸ Βάπτισμα, εἴμαστε ποίημα (κτίσμα) τοῦ Θεοῦ, ποὺ δημιουργηθήκαμε γιὰ νὰ μένουμε ἐνωμένοι μὲ τὸ Χριστό, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ κάνουμε καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα προετοίμασε ὁ Θεός, προκειμένου νὰ ἀποτελοῦν τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας».

Ὁ Χριστὸς τὸ ἀρχέτυπό μας

Τὸ πρῶτο ποὺ μπορούμε νὰ ἐπισημάνουμε στὸ λόγιο τοῦ ἀπ. Παύλου εἶναι ὅτι ἔχουμε κτισθεῖ «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια οἱ ἅγιοι Πατέρες τὴν ἐννοοῦν ἀπὸ δύο πλευρές. Πρῶτον, ἀπὸ τὴν πράξη τῆς δημιουργίας· ἀπὸ τὸ ὅτι πρότυπο τῆς δημιουργίας μας εἶναι ὁ Χριστὸς. Σύμφωνα μὲ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν ἔρμηνεία τῶν ἁγίων Πατέρων ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ὁποῖου ἐμεῖς εἴμαστε εἰκόνες. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. «Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου» καὶ «πρωτότοκος πάσης κτίσεως» (Κολασ. 1, 15) εἶναι ὁ Χρι-

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Έφεσ. β' 4–10)

Ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ

Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ· χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. **Αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.**

στός. Ἐμεῖς, λοιπόν, εἴμαστε εἰκόνες τοῦ Λόγου, εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ. Δεύτερον, τὸ «κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» ἐννοεῖται ἀπὸ τὴν πράξη τῆς ἀναδημιουργίας· ὅταν βαπτίζομαστε «ἐνδύομαστε» τὸ Χριστό, γινόμαστε μέλη τοῦ Σώματός Του. Ἡ εἴσοδος μας στὴν Ἐκκλησία εἶναι μιά νέα γέννηση, μιά νέα δημιουργία· ξανακτιζόμαστε. Μελετώντας τὸ νόημα τοῦ ἀποστολικοῦ λόγου καὶ ἀπὸ τίς δύο πλευρές βλέπουμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ὅτι σ' Αὐτόν βρίσκεται τὸ νόημα τῆς ζωῆς μας. Αὐτὸ τὸ νόημα ἐνεργοποιεῖται μέ τὴν αὐτοπροαίρετη πραγματοποίηση τῶν «ἀγαθῶν ἔργων».

Ἔργα καὶ χάρη

Ἡ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου, πού θέλει ὅλα νά τὰ ἐρμηνεύει, σχοινοβατεῖ πολλὲς φορές ριψοκίνδυνα ἀνάμεσα στὴ σημασία πού ἔχουν γιὰ τὴ σωτηρία μας τὰ καλὰ ἔργα καὶ ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀπ. Παῦλος στό σημερινό ἀποστολικό ἀνάγνωσμα τοποθετεῖ τὰ πράγματα στὴ σωστή τους θέση. Ἡ σωτηρία εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι κατόρθωμα τοῦ ἀνθρώπου. Σωζόμαστε ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ «διὰ τῆς πίστεως». Αὐτὸ πού συνεισφέρουμε στὴν ὑπόθεση τῆς σωτηρίας μας εἶναι ἡ πίστη. Τὰ «ἀγαθὰ ἔργα» εἶναι ἀφ' ἑνός μὲν φυσικὸς καρπὸς τῆς πίστεως, ἀφ' ἑτέρου δέ εἶναι τὸ ὄξυγόνο πού ἀναζωπυρώνει τὴ φλόγα τῆς. Ὅπως φαίνεται καθαρά ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ ἀπ. Παύλου ἡ φυσικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ συμβίωση μέ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, πού ἔχει ὡς καρπὸ τὰ καλὰ ἔργα, ἐνῶ ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸν ὀδηγεῖ σὲ μιά παρά φύση κατάσταση, σὲ μιά θνητὴ ζωὴ χωρὶς τὸ φῶς τῆς ἀνάστασης. Ἡ φράση «κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς», δηλώνει ὅτι ἡ ἀναγέννησή μας «ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» ἔχει ὡς φυσικὴ συνέπεια τὰ καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ταυτόχρονα καὶ ἐπιβεβαίωση τῆς γνησιότητος τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς, διότι «ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται» (Ματθαίου 12, 33).

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Ἀδελφοί, ὁ Θεός, ἐπειδὴ εἶναι πλούσιος εἰς εὐσπλαγχνίαν ἕνεκα τῆς πολλῆς ἀγάπης μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς ἀγάπησε, ἂν καὶ ἡμαστέ νεκροὶ ἕνεκα τῶν παραπτωμάτων, μᾶς ἐζωοποίησε μαζὶ μὲ τὸν Χριστόν, –διὰ χάριτος εἴσθε σωσμένοι–, καὶ μᾶς ἀνέστησε μαζὶ καὶ μᾶς ἐκάθισε μαζὶ εἰς τὰ ἐπουράνια ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ τὴν δειξὴν εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας τὸν ὑπερβολικὸν πλοῦτον τῆς χάριτός του εἰς καλωσύνην πού ἔδειξε σ’ ἐμᾶς διὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Διότι διὰ τῆς χάριτος εἴσθε σωσμένοι διὰ τῆς πίστεως καὶ αὐτὸ δὲν προέρχεται ἀπὸ σᾶς, ἀλλὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ δῶρον, ὃχι ἀπὸ ἔργα, διὰ τὴν μὴ μπορῆ κανεῖς νὰ καυχθῆ. Διότι **εἴμεθα δικό του ἔργον, δημιουργηθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δι’ ἔργα ἀγαθὰ**, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς προετοίμασε, διὰ τὴν ἀποτελέσουν τὸν τρόπον τῆς ζωῆς μας.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλα, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

Δύο παρατηρήσεις ἀκόμη εἶναι ἀπαραίτητο νὰ γίνουν. Πρῶτον, ὅταν μιλάμε γιὰ καλὰ ἔργα ἐννοοῦμε τὰ ἔργα πού περιγράφονται ἀπὸ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, στήν τήρηση τῶν ὁποίων δὲν μπορούμε νὰ τελειωθοῦμε ἂν δὲν ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς μέσα μας. Ὅμως οἱ ἐντολές, σύμφωνα μὲ τὸν Μ. Βασίλειο, δὲν εἶναι ἄσχετες μὲ τὴ φύση μας. Δὲν εἶναι καρπὸς μόνο τῆς χάριτος. Οἱ δυνάμεις γιὰ τὴν τήρησή τους ἔχουν ἐγκατασπαρεῖ στή φύση μας ἀπὸ τὴ δημιουργία μας. Εἴμαστε, δηλαδή, δημιουργημένοι νὰ λειτουργοῦμε φυσιολογικά μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Εἴτε, λοιπόν, προσευχομαστε, εἴτε σκεφτόμαστε, εἴτε δραστηριοποιούμεσθε κοινωνικά φυσικὸ εἶναι τὸ σύμφωνο μὲ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Δεύτερον, ὁ πληθυντικὸς «ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς», σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, σημαίνει ὅτι δὲν ἀρκεῖ γιὰ τὴ σωτηρία μας ἡ ἐργασία ἐνός μόνο καλοῦ ἔργου, ἀλλὰ ὅλων. Δὲν ἀρκεῖ, γιὰ παράδειγμα, νὰ σωφρονοῦμε, ἀλλὰ νὰ εἴμαστε ἀνελεήμονες ἢ νὰ εἴμαστε ἐλεήμονες, ἀλλὰ καὶ πλεονέκτες ἢ ἀκόμη νὰ μὴ στεροῦμε τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ὅμως νὰ μὴ δίνουμε σ’ αὐτοὺς πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὰ δικά μας. Ἔχουμε χρεια «ποικίλης καὶ παντοδαπῆς καὶ πάσης» ἀρετῆς.

π. Θ.Α.Β.

23 Νοεμβρίου 2003: ΚΥΡΙΑΚΗ Θ΄ ΛΟΥΚΑ
Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου († 394). Σισινίου ὁμολογητοῦ (γ΄ αἰ.),
Γρηγορίου Ἀκραγαντίνων, Ἰσχυρίωνος ἐπισκόπου.
Ἦχος: πλ. β΄ – Ἐωθινόν: Α΄ – Ἀπόστολος: Ἐφεσ. β΄ 4-10 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιβ΄ 16-21.
Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 30 Νοεμβρίου, Ἀνδρέου Ἀποστόλου τοῦ Πρωτοκλήτου († 62).
Ἀπόστολος: Α΄ Κορ. δ΄ 9-16 – Εὐαγγέλιον: Ἰω. α΄ 35-52.

Λειτουργικά στιγμιότυπα (46)

Η ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Β')

Μέσα στο ιερό Βήμα ο λειτουργός ιερέας κομματιάζει λοιπόν τόν ἅγιο Ἄρτο στά τέσσερα· ρίχνει ἔπειτα στό ἅγιο Ποτήριο τό κομμάτι πού γράφει ἐπάνω τό ὄνομα «Ἰησοῦς» καί λέει αὐτά τά λόγια· «*Πλήρωμα ποτηρίου πίστεως Πνεύματος Ἁγίου*». Ὁ Καβάσιλας ἐρμηνεύει ὅτι τά λόγια αὐτά σημαίνουν τό ἀποτέλεσμα καί τήν ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ «*τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τήν Ἐκκλησίαν ἐπιδημία*». Ὑστερα ὁ ιερέας εὐλογεῖ τό «ζέον», δηλαδή τό ζεστό νερό καί λέει· «*Εὐλογημένη ἡ ζέσις τῶν ἁγίων σου*», δηλαδή ἡ ζεστή πίστη τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ. Ρίχνει ἔπειτα στό ἅγιο Ποτήριο καί λέει αὐτά τά λόγια· «*Ζέσις πίστεως, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου*». Ἀξίζει νά παραθέσουμε ἐδῶ τά λόγια τοῦ Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀνδίδων. Ὅλο αὐτό γίνεται γιατί ὅπως τό αἷμα καί τό νερό, πού ἔτρεξαν ἀπό τήν πλευρά τοῦ σταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦσαν ζεστά, δηλαδή ζωντανά καί ὄχι νεκρά, κι αὐτή τήν αἴσθηση πρέπει νά ἔχουν οἱ πιστοί, ὅταν κοινωνοῦν τά ἅγια Μυστήρια· εἶναι σάν καί νά ψαύουν μέ τά χεῖλη τους τή ζωοπάρουσα πλευρά τοῦ Κυρίου.

Τό Κοινωνικό σήμερα εἶν' ἓνας στίχος ἀπό ἓναν ψαλμό· τήν Κυριακή τό «*Αἰνεῖτε τόν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν*» ἀπό τόν ἑκατοσαρANTAOKTΩ ψαλμό, καί τίς ἄλλες ἡμέρες καί ἑορτές ἄλλοι στίχοι ἀπό ἄλλους ψαλμούς. Δέν ἦταν ὅμως ἔτσι στήν ἀρχαία ἐποχή· τότε ὁ ἀναγνώστης διάβαζε τόν ψαλμό κι ὁ χορός σέ κάθε στίχο ἐπανελάμβανε ψάλλοντας, σάν ἐπώδῳ ἡ ἐφύμνιο, τόν ἓνα στίχο πού ἀκοῦμε σήμερα. Κι ἡ ψαλμωδία αὐτή κρατοῦσε ὄχι μόνο ὥσπου νά κοινωνήσουν οἱ ἱερεῖς, ἀλλά καί ὅλοι οἱ πιστοί.

† Σ.Κ.Δ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Τηλ. 210-7272.381, Fax: 210-7272.380.

ΑΘΗΝΩΝ: Δραγατσανίου 2 - Πλατεία Κλαυθμώνος. Τ.Κ. 105 59, τηλ. 210-3310.977, 210-3228.637 (καί Fax).

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: Ἐθνικῆς Ἀμύνης 9α καί Τοιμισκῆ. Τ.Κ. 546 21, τηλ. 2310-275.126, Fax: 2310-278.559.

ΠΑΤΡΩΝ: Ρήγα Φεραίου 143 καί Φιλοποίμενος 24. Τ.Κ. 262 21, τηλ. καί Fax: 2610-223.110.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ»: Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ἱ. Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου) Ἀθήνα. Προηγείται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, στήν ὁποία περιστασιακῶς θά χοροστατεῖ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καί θά ὀμιλεῖ.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διευθυντής, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τόν κόσμο ἴντερνετ: <http://www.apostoliki-diakonia.gr>